

MULTIKULTURNÍ ASPEKTY SOCIÁLNÍ PÉČE

1. Tutoriál

Vymezení základních pojmů, dimenze národních kultur, multikulturalismus

Mgr. Lubomír Nenička, Ph.D.

**SLEZSKÁ
UNIVERZITA**
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

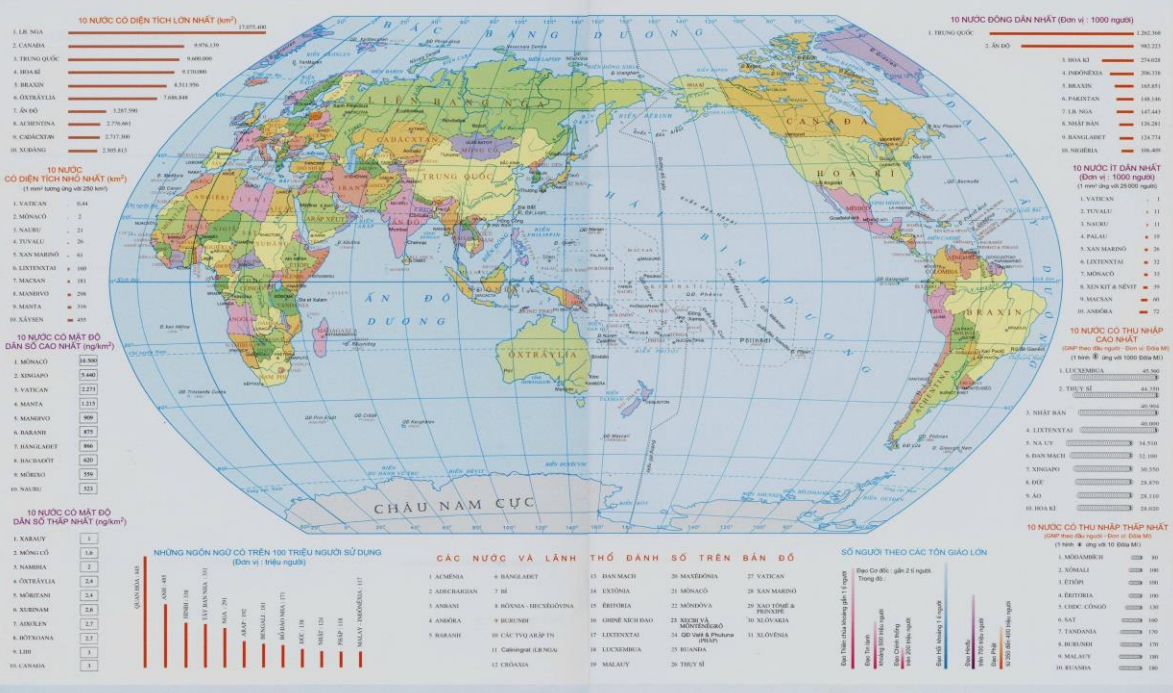
SVĚT - obecná geografická mapa

Stát	Plň (km ²)	Stát s největším územím	Výška v km	Výška v m	Stát s nejvyšší horou	Stát s nejvyšší horou	Stát s nejvyšší horou
Rusko	17 098 242	USA	6 385	29 000	Čína	8 848	Čína
USA	9 826 633	USA	6 385	29 000	Čína	8 848	Čína
Čína	9 707 139	USA	6 385	29 000	Čína	8 848	Čína
Indie	3 287 267	USA	6 385	29 000	Čína	8 848	Čína
Indonésie	1 904 561	USA	6 385	29 000	Čína	8 848	Čína
Brasílie	8 511 965	USA	6 385	29 000	Čína	8 848	Čína
USA	9 826 633	USA	6 385	29 000	Čína	8 848	Čína
Indonésie	1 904 561	USA	6 385	29 000	Čína	8 848	Čína
Indonésie	1 904 561	USA	6 385	29 000	Čína	8 848	Čína
Indonésie	1 904 561	USA	6 385	29 000	Čína	8 848	Čína

Podoba světa z různých perspektiv...

CÁC NƯỚC VÀ LÃNH THỔ TRÊN THẾ GIỚI

10 NƯỚC CÓ DIỆN TÍCH LỚN NHẤT (km²)

1. RUSIA
2. CANADA
3. THƯƠNG GIỚI
4. CHINA
5. BRAZIN
6. AUSTRALIA
7. ANH QUỐC
8. INDONÉSIA
9. CÚC TỈNH ANH QUỐC
10. MEXICÔ

10 NƯỚC CÓ DIỆN TÍCH NHỎ NHẤT (km²)

1. VATICAN
2. MONACO
3. NABRU
4. TUVALU
5. SAN MARINO
6. LUXEMBURG
7. MACTAN
8. MANDAVO
9. MANTA
10. XÂY THÉN

10 NƯỚC CÓ MẬT ĐỘ DÂN SỐ CAO NHẤT (ng/m²)

1. MÔN CÔ
2. SINGAPO
3. VATICAN
4. MANTA
5. MANDAVO
6. BAN ĐỀ
7. HANG LÔ
8. BAN ĐỀ
9. BAN ĐỀ
10. BAN ĐỀ

10 NƯỚC CÓ MẬT ĐỘ DÂN SỐ THẤP NHẤT (ng/m²)

1. XÂY THÉN
2. MÔN CÔ
3. BAN ĐỀ
4. AUSTRALIA
5. XÂY THÉN
6. XÂY THÉN
7. XÂY THÉN
8. XÂY THÉN
9. XÂY THÉN
10. XÂY THÉN

10 NƯỚC CÓ MẬT ĐỘ DÂN SỐ THẤP NHẤT (ng/m²)

1. BAN ĐỀ
2. BAN ĐỀ
3. BAN ĐỀ
4. BAN ĐỀ
5. BAN ĐỀ
6. BAN ĐỀ
7. BAN ĐỀ
8. BAN ĐỀ
9. BAN ĐỀ
10. BAN ĐỀ

10 NƯỚC CÓ MẬT ĐỘ DÂN SỐ THẤP NHẤT (ng/m²)

1. BAN ĐỀ
2. BAN ĐỀ
3. BAN ĐỀ
4. BAN ĐỀ
5. BAN ĐỀ
6. BAN ĐỀ
7. BAN ĐỀ
8. BAN ĐỀ
9. BAN ĐỀ
10. BAN ĐỀ

10 NƯỚC CÓ MẬT ĐỘ DÂN SỐ THẤP NHẤT (ng/m²)

1. BAN ĐỀ
2. BAN ĐỀ
3. BAN ĐỀ
4. BAN ĐỀ
5. BAN ĐỀ
6. BAN ĐỀ
7. BAN ĐỀ
8. BAN ĐỀ
9. BAN ĐỀ
10. BAN ĐỀ

10 NƯỚC CÓ MẬT ĐỘ DÂN SỐ THẤP NHẤT (ng/m²)

1. BAN ĐỀ
2. BAN ĐỀ
3. BAN ĐỀ
4. BAN ĐỀ
5. BAN ĐỀ
6. BAN ĐỀ
7. BAN ĐỀ
8. BAN ĐỀ
9. BAN ĐỀ
10. BAN ĐỀ

10 NƯỚC CÓ MẬT ĐỘ DÂN SỐ THẤP NHẤT (ng/m²)

1. BAN ĐỀ
2. BAN ĐỀ
3. BAN ĐỀ
4. BAN ĐỀ
5. BAN ĐỀ
6. BAN ĐỀ
7. BAN ĐỀ
8. BAN ĐỀ
9. BAN ĐỀ
10. BAN ĐỀ

10 NƯỚC CÓ MẬT ĐỘ DÂN SỐ THẤP NHẤT (ng/m²)

1. BAN ĐỀ
2. BAN ĐỀ
3. BAN ĐỀ
4. BAN ĐỀ
5. BAN ĐỀ
6. BAN ĐỀ
7. BAN ĐỀ
8. BAN ĐỀ
9. BAN ĐỀ
10. BAN ĐỀ

10 NƯỚC CÓ MẬT ĐỘ DÂN SỐ THẤP NHẤT (ng/m²)

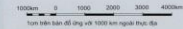
1. BAN ĐỀ
2. BAN ĐỀ
3. BAN ĐỀ
4. BAN ĐỀ
5. BAN ĐỀ
6. BAN ĐỀ
7. BAN ĐỀ
8. BAN ĐỀ
9. BAN ĐỀ
10. BAN ĐỀ

10 NƯỚC CÓ MẬT ĐỘ DÂN SỐ THẤP NHẤT (ng/m²)

1. BAN ĐỀ
2. BAN ĐỀ
3. BAN ĐỀ
4. BAN ĐỀ
5. BAN ĐỀ
6. BAN ĐỀ
7. BAN ĐỀ
8. BAN ĐỀ
9. BAN ĐỀ
10. BAN ĐỀ

10 NƯỚC CÓ MẬT ĐỘ DÂN SỐ THẤP NHẤT (ng/m²)

1. BAN ĐỀ
2. BAN ĐỀ
3. BAN ĐỀ
4. BAN ĐỀ
5. BAN ĐỀ
6. BAN ĐỀ
7. BAN ĐỀ
8. BAN ĐỀ
9. BAN ĐỀ
10. BAN ĐỀ

Cíle předmětu a podmínky jeho absolvování

Cílem kurzu je ukázat vazbu kulturních rozdílů, migrace a sociální politiky

Absolvování písemné zkoušky

Samotný termín kultura má latinský původ a jeho počátky sahají do období antiky.

Lze ji definovat jako „souhrn vzorců chování, umění, víry, hodnot, zvyků, životního stylu a všech produktů lidské práce a myšlení, který je předáván v procesu socializace“.

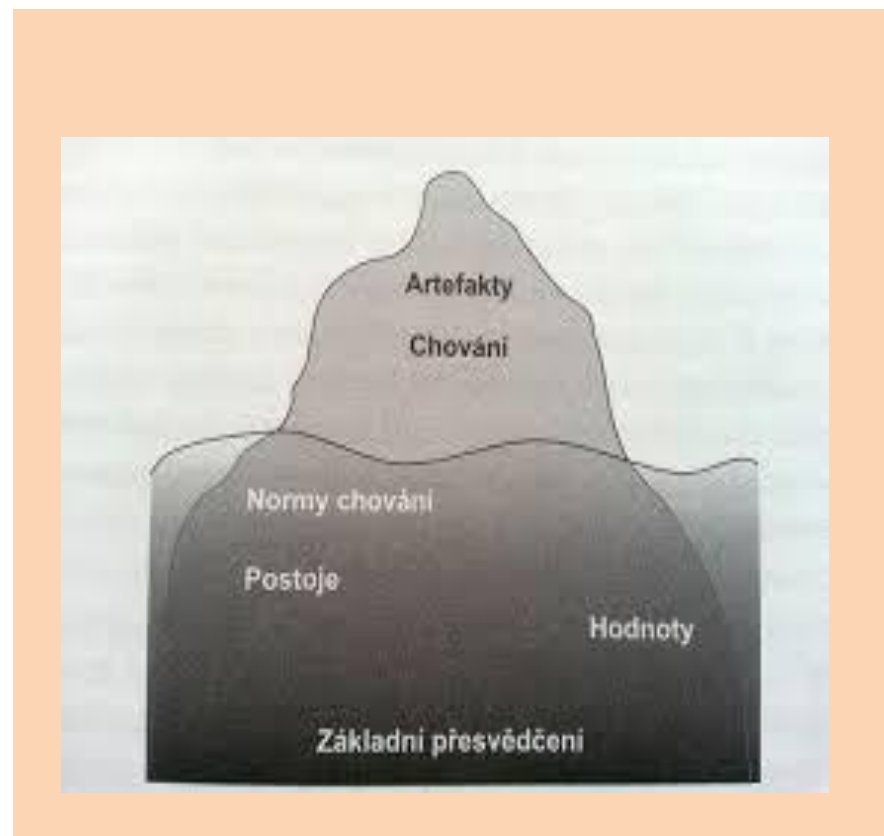
Kultura může vystupovat v podobě artefaktů (lidských výtvorů), sociokulturních regulativů (hodnot, norem, kulturních vzorců), idejí a institucí organizujících lidské chování

Kultura je osvojována učním a je dána sociálním prostředím

Podrobněji viz Studijní opora, s. 9-10.

Pojetí kultury – kultura jako ledovec

Pojmy spojené s kulturou a kulturní odlišností

Akultura – přejímání prvků odlišné kultury jednotlivci či skupinami

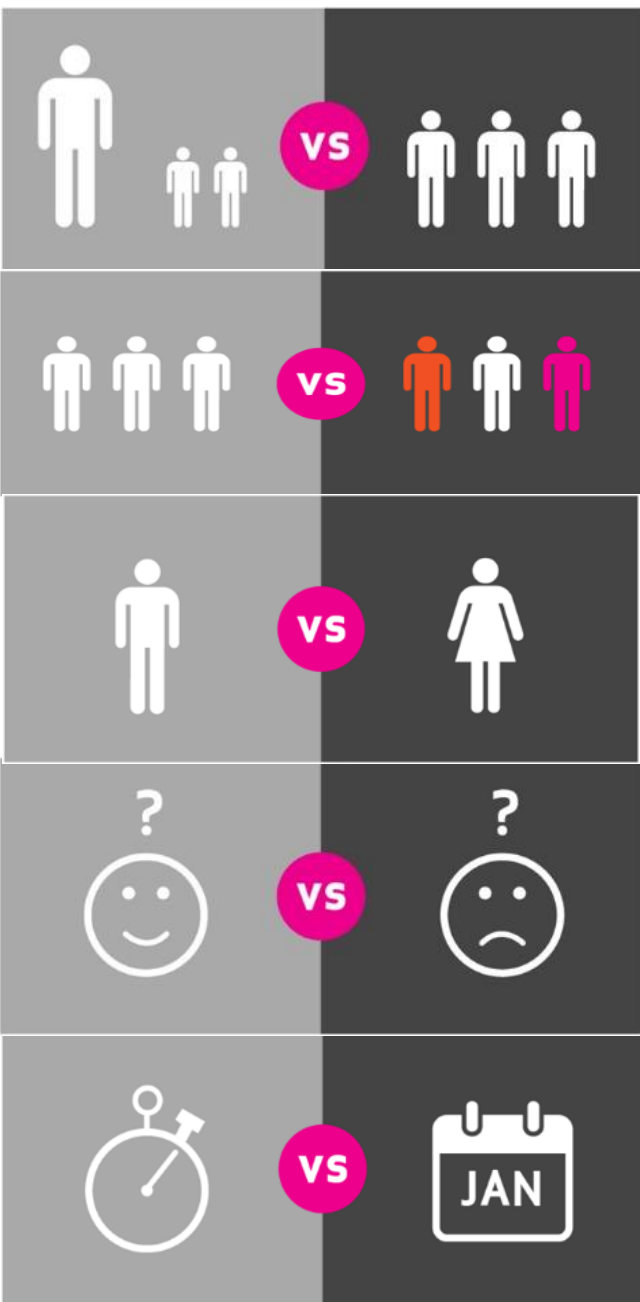
Enkultura – proces včlenění do jiné Kultury

Kulturní stereotypy - schématické názory na určité skupiny, na jejichž základě jsou také posuzováni jejich jednotliví příslušníci

Kulturní šok – bezprostřední reakce na odlišnost jiné kultury

Příklad kulturního stereotypu

vzdálenost moci

kolektivismus
versus
individualismus

maskulinita versus
feminita

vyhýbání se
nejistotě

krátkodobá
a dlouhodobá
orientace

Geert Hofstede a jeho dimenze národních kultur

Jako kulturní dimenzi definoval takový aspekt kultury, který je měřitelný ve vztahu k jiným kulturám.

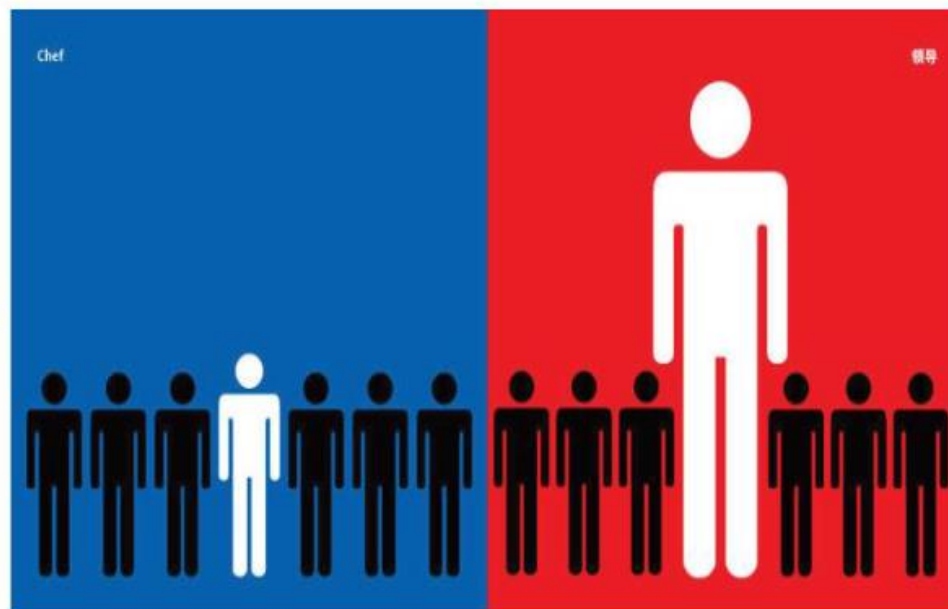
Podrobněji viz Studijní opora, s. 12-14.

Dimenze kultur – Moc

UNIVERSITÄT
JYVÄSKYLÄ
UNIVERSITY OF JYVÄSKYLÄ
JYVÄSKYLÄ

The Boss

Western Culture

Eastern Culture

Různá pojetí autority – rovnostářský evropský šéf v Asii může být podřízenými vnímán jako někdo, kdo neformálností snižuje význam svého oddělení.

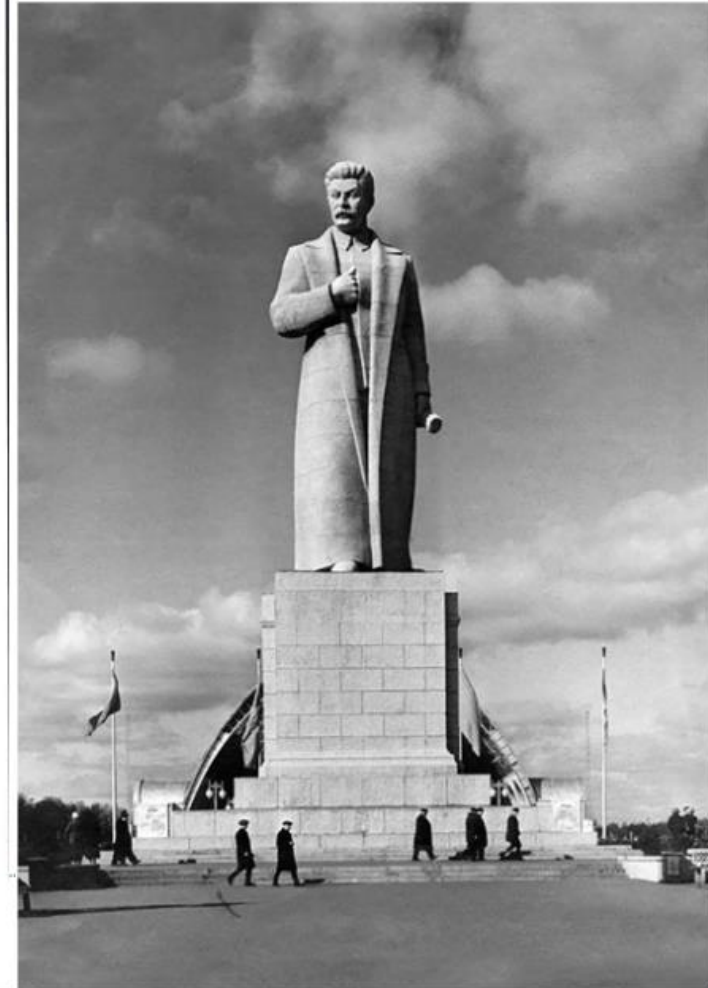
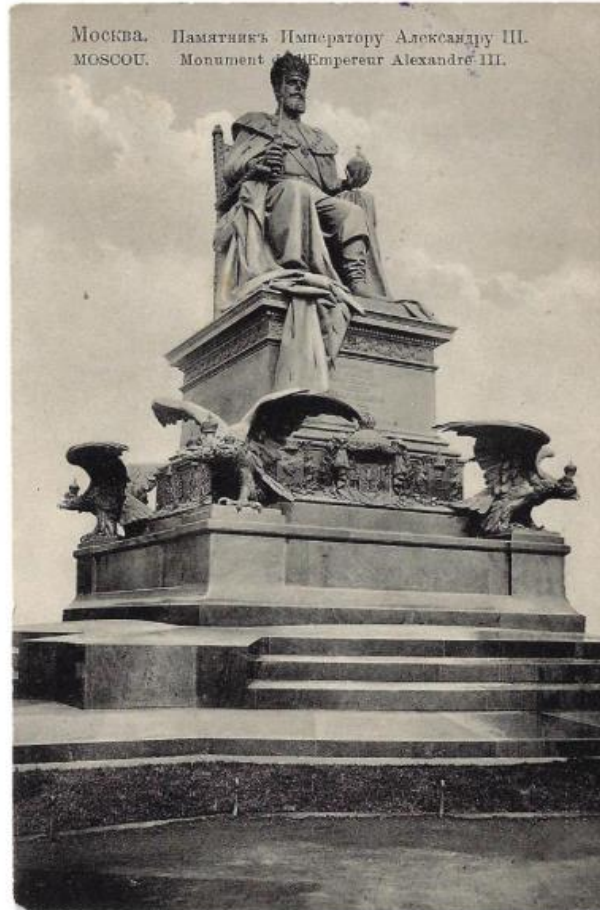
Historické kořeny silné autority

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

Velká vzdálenost moci se prosazuje v zemích s historickou zkušeností silné centrální vlády (impéria).

Malá a velká vzdálenost moci – vybrané rozdíly

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
VINE

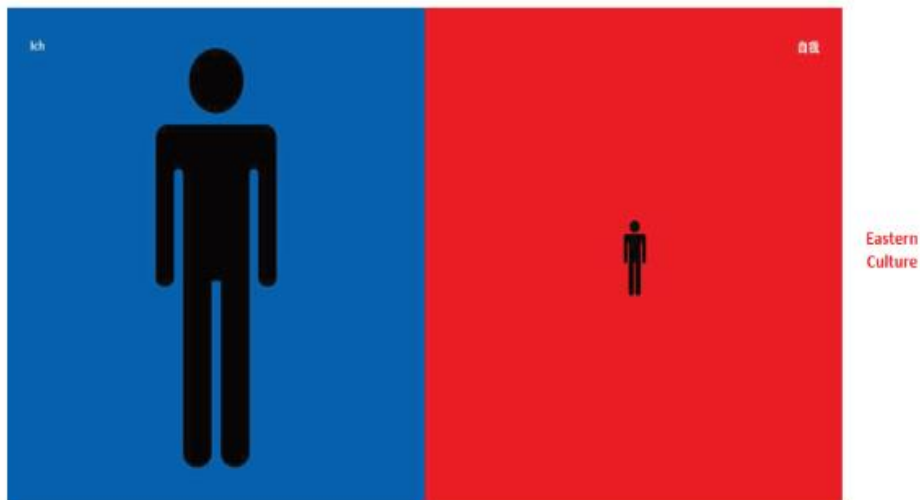
Malá vzdálenost moc	Velká vzdálenost moci
<i>Nerovnosti mezi lidmi musí být minimalizována</i>	<i>Nerovnosti mezi lidmi jsou očekávané a žádoucí</i>
<i>Rodiče zacházejí s dětmi jako se sobě rovnými</i>	<i>Rodiče vedou děti k poslušnosti</i>
<i>Učitelé jsou odborníci, kteří předávají fakta</i>	<i>Učitelé jsou mudrci, kteří předávají osobní moudrost</i>
<i>Podřízení očekávají, že s nimi bude nadřízený radit</i>	<i>Podřízení očekávají, že se jim řekne, co mají dělat</i>
<i>Privilegia a symboly statutu nejsou považovány za vhodné</i>	<i>K manažerům patří privilegia a symboly statutu</i>

Dimenze kultur – Jedinec a skupina

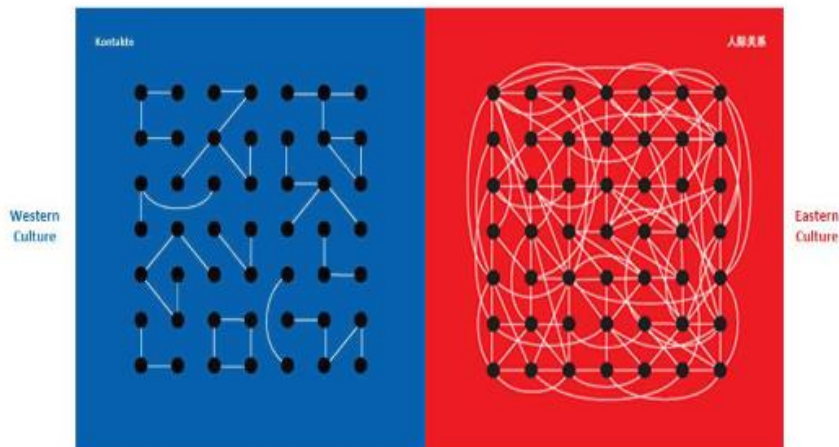
SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

View of Myself

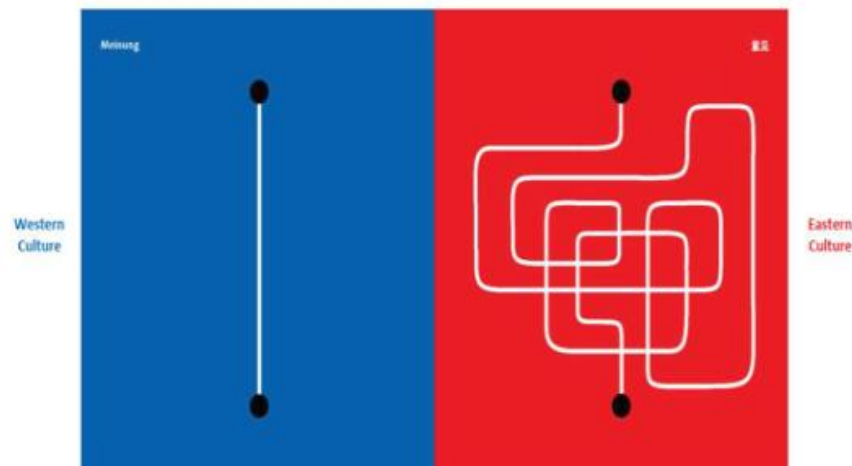

Kolektivistické kultury
charakterizuje mj. nepřímá
komunikace (vysoký kontext)
a silná potřeba důvěry.

Making Contacts

Opinions

Individualismus a kolektivismus – vybrané rozdíly

Individualismus	Kolektivismus
<i>Čestný člověk říká to, co si myslí</i>	<i>Musí být vždy zachován soulad a proto je třeba vyhnout se konfrontacím</i>
<i>Zaměstnanci sledují zájmy zaměstnavatele, pokud je to v souladu s jejich ekonomickými zájmy</i>	<i>Zaměstnanci sledují skupinové zájmy</i>
<i>Vyzdvihována je ideologie svobody</i>	<i>Vyzdvihována je ideologie rovnosti</i>
<i>Konečnými cíli společnosti je seberealizace každého jedince</i>	<i>Konečnými cíli společnosti jsou harmonie a shoda</i>
<i>Úkol je důležitější než vztahy</i>	<i>Vztahy jsou důležitější než úkol</i>

Dimenze kultur – Ženy a muži

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

Důraz na rovnoprávnost mužů a žen je silnější v severských zemích. Mohlo to být dáno i vlivem nepříznivého podnebí, které vyžadovalo rovnocennější spolupráci mužů a žen.

Příklad různých přístupů žen u moci – levicová premiérka Islandu a pravicové premiérka v Itálii, posazující konzervativní hodnoty.

Maskulinita a feminita – vybrané rozdíly

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

Maskulinita	Feminita
<i>Dominantními hodnotami ve společnosti jsou materiální úspěch a pokrok</i>	<i>Dominantními hodnotami ve společnosti jsou ochrana a péče o druhé</i>
<i>Rovnoprávnost žen znamená že ženám bude umožněno, aby zaujaly pozice doposud vyhrazené pro muže</i>	<i>Rovnoprávnost žen znamená, že se muži i ženy budou stejnou měrou podílet na práci doma i v zaměstnání</i>
<i>Volba zaměstnání je založena na možnostech kariéry</i>	<i>Volba zaměstnání je založena na vnitřním zájmu</i>
<i>Pracuje se, aby se mohlo žít</i>	<i>Žije se, aby se mohlo pracovat.</i>
<i>Mezinárodní konflikty by se měly řešit vyjednáváním a kompromisem</i>	<i>Mezinárodní konflikty by se měly řešit bojem a demonstrací síly</i>

Vyhýbání se nejistotě – vybrané rozdíly

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

Slabé vyhýbání se nejistotě	Silné vyhýbání se nejistotě
<i>Nejistota je normální součást života</i>	<i>Nejistota je pocíťována jako stálá hrozba</i>
<i>Co je odlišné, je divné</i>	<i>Co je odlišné, je nebezpečné</i>
<i>Přistěhovalci mají být podporováni</i>	<i>Přistěhovalci mají být odmítáni</i>
<i>Studenti preferují diskuzi a nevadí jim úkoly s nejasným vyústěním</i>	<i>Studenti preferují jasně strukturované úkoly</i>
<i>Málo zákonů a pravidel formulovaných obecně</i>	<i>Mnoho detailně formulovaných zákonů a pravidel</i>

Dlouhodobá a krátkodobá orientace – vybrané rozdíly

Dlouhodobá orientace	Krátkodobá orientace
<i>Vytrvalost a pokračující úsilí k získání výsledků až později</i>	<i>Úsilí má přinést výsledky rychle</i>
<i>Šetrnost, hospodárnost při užívání zdrojů</i>	<i>Společenský tlak ve směru utrácení</i>
<i>Volno není důležité</i>	<i>Volno je důležité</i>
<i>Starší děti v rodině mají pravomoc nad mladšími</i>	<i>Pořadí narození a statut nesouvisí</i>
<i>Talent pro teoretické a abstraktní vědy</i>	<i>Talent pro aplikované a konkrétní vědy</i>

Erin Meyer

The Culture Map (2014)

Vymezila specifika jednotlivých kultur na škálách v osmi dimenzích:

- **Komunikace**
- **Hodnocení**
- **Přesvědčování**
- **Vedení**
- **Rozhodování**
- **Důvěra**
- **Projevování nesouhlasu**
- **Plánování**

Stupnice kultury podle Erin Meyer

Komunikace – vysoký kontext (nepřímá komunikace) versus nízký kontext (přímá komunikace)

Hodnocení – přímá negativní kritika versus nepřímá negativní kritika

Přesvědčování – obecné principy versus praktická aplikace

Vedení – rovnostářské versus hierarchické

Rozhodování – založené na shodě versus autoritativní

Důvěra – spojená s prací versus spojená se vztahy

Nesouhlas – konfrontační versus nekonfliktní

Plánování – přesné dodržování času versus flexibilní přístup k času

Multikulturalismus

**Bývá chápán
zjednodušeně
a v negativních
souvislostech jako
ideologie, která prosazuje
udržování kulturní
rozmanitosti**

Multikulturalismus je možno vymezovat na různých významových úrovních:

- pojmenování stavu společnosti
- vědecká teorie
- ideologie či politická vize
- soubor praktických a vzdělávacích strategií a postupů

Vznik a vývoj multikulturalismu

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

Multikulturalismus vznikl v 60. letech 20. století jako součást změn v přístupu k lidským právům, která zahrnovala také respekt k etnické různorodosti.

Jeho pojetí se liší v evropských zemích a zámořských státech, které jsou typické mnohonárodnostní přistěhovalecké společnosti.

Podrobněji viz Studijní opora, s. 18-19.

Shromáždění indických Sikhů v Kanadě

Druhy multikulturalismu

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

Pluralitní – v tomto pojetí jsou kulturně odlišné společnosti považována za uzavřené komunity, jejichž odlišnost je třeba podporovat a uchovávat.

Liberální – zdůrazňuje potřebu integrace jednotlivců v občanském společenství rovnoprávných osob.

Kritický – snaží se o nápravu nerovností s respektem ke kulturní odlišnosti, kterou však nezdůrazňuje.

Kritika multikulturalismu

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

- Multikulturalismus začal být kritizován jako ideologie, která jednostranně vyzdvihuje právo na kulturní odlišnost.
- Přístupy k multikulturalismu ovlivnil vývoj migrace v posledních desetiletích.

Kritika multikulturalismu a její argumenty:

SLEZSKÁ
UNIVERZITA
OBCHODNĚ PODNIKATELSKÁ
FAKULTA V KARVINĚ

M. vyzdvihuje příslušnost k určité kultuře/etniku jako hlavní rys lidské identity

M. ochraňuje spíš kultury než jednotlivé lidi

M. vyzdvihováním rozdílů vede k segregaci (vyloučení)

Podrobněji viz Studijní opora, s. 19-21.

Shrnutí

- **Kultura** v moderním pojetí představuje komplexní celek, zahrnující **znalosti, víru, umění, mravy, právo, obyčeje a zvyky lidí jako členů společnosti.**
- Jako jeden z nástrojů pro porozumění kulturních rozdílů Geert Hofstede vymezil **pět základních dimenzí národních kultur**
- S odlišností kultur souvisí **multikulturalismus**, který lze chápat jako popis stavu společnosti (charakterizovaný soužitím různých kultur), či jako ideologii nebo vědeckou teorii.
- **Multikulturalismus začal být i v důsledku zvyšující se migrace kritizován** jako ideologie, která jednostranně vyzdvihuje právo na kulturní odlišnost a tím podporuje kulturní separatismus.